6

FACULTATIS MEDICÆ IN ACADEMIA LIPSIENSI

p. t.

Pro-Cancellarius,

D. JOHANNES Bohn/

Therap. Prof. Publ.

L. S. D.

IN morborum medela, quam *Hippocrates 6. epid. 5.* eorum Medicatricem ait, & Artem, quam hos tollere horumque impetus retundere *de arte t. 4.* aſſerit, Fortunæ concurſu haud omnimode deſtitui idem *Cous l. a. t. 5.* annuit. Quod quidem ejus aſſertum vix adeo vanum pronuncio, non quod indeclinabile fatum ſeu cœcam quandam Fortunam Medicinæ præmonſtratricem ac directricem velim, adeoque Medicos quosdam præ aliis per illam Affectibus præternaturalibus curandis aptiores exiſtere mihi perſuadeam: Sed quod phœnomena etiam planè fortuita ſeu caſualia aliquando vel artem juvare, vel ipſi ſuccenturiari, in affectibus etiam ſatis deploratis, obſervem, obſervent etiam ſine dubio alii, negotiis practicis attentiores, teſtenturque hinc inde Scriptores ejusmodi caſus, ubi cauſæ evidentes, contingentes & ſine conſilii directorio agentes, modo, juxta *Kyperum*, ſine neceſſaria ſui cum effectu cohærentia, modò cum eadem, ſub nomine ἐυτυχίας ſanitatem attulerunt, perinde ac ἀτυχίαν morbos varios inducere, palam eſt. Ita for-

tuitam abdominis perforationem Asciticos ab inundatione aquarum liberasse, perhibent *M. Donatus obs. mirab. 4. c. 21. Rousſetus de partu cæsar. p. 44.* & *Rhodius cent. 3. obs. 12.* Phreneticum ab imprudenti olei potu hincque exorto alvi fluore sanatum testatur *Panarolus pent. 1. obs. 40.* Phreneticos pariter per præcipitium ab alto, ac præcipitatione in fluentem restitutos narrat *Paræus introduct. c. 23.* Vertiginem chronicam & nullis hactenus remediis cedentem hæmorrhagia profusa, à gravi de scala lapsu concitata, discussam fuisse, narrat *Loßius 1. obs. 8.* Abscessus cerebri enormiores per aures, nares & oculos evacuatos legimus penes *H. Augenium, 2. epist. 1. & Bartholinum 6. hist. 13.* ex largiore sangvinis profusione refrigeratos calorem pristinum seu naturalem ab ira recepisse, *Mœbius Inst. l. 4. part. 2. c. 8.* docet. De quibus similibusque inopinis medelis cum *Celso* asserere licet. *Quos Ratio non sanat, temeritas aliquando juvat.* Imprimis vero evidens hæc Fortunæ vis est in morbis Chirurgiæ opem postulantibus, quales nonnunquam deploratos ac lethales omnimode miraculosè magis, quam artificiose, i. e. casu & divino favore potius, quam Chirurgi manu, cum stupore hujus & adstantium sanari, experientia quotidiana eloquitur. Capitis percussiones utplurimum maximè periculosas existere, penes omnes practicos in confesso est, ab harum nihilominus gravissimis, labascente & defi-

deficiente Chirurgia quosdam reconvalescere, iidem infiniti numeri historiis testantur. Vix annus elapsus, cum in consilium me vocaret Chirurgus quidam hujus urbis, medicinam qui faciebat adolescenti, quatuordecim circiter, nisallor, annorum, & plagam capitis enormissimam sustinenti. Hujus quippe musculus temporalis sinister gravissimè non tantum contusus & laceratus cernebatur, sed, pro elevandis ac protrahendis commodius fragmentis calvariæ depressis, incidebatur: ingens siquidem ossis temporum portio calvariæ cavo profundius imprimebatur & ossi integro vicino quasi subintrudebatur, ita ut inter hoc & illam specillum latum & satis crassum immittere, minora fragmentula eximere, majorem vero hanc testam ne leviter quidem primis duobus mensibus commovere, liceret. Prodibat primis diebus notabilis cerebri, tam corticalis quam medullaris, substantiæ quantitas, unciam circiter æquans, præter illa ejus ramenta, quæ subsequentibus aliquot deligationibus saniei intermixta deprehendebantur. Aphonium & stuporem sensuum aliqualem vix per duodecim priores horas hic vulneratus patiebatur, quibus elapsis altero mane omnibus sensibus integer escam petebat, sine adstantium notabili adminiculo ex uno loco in alterum se recipiebat & ab omnibus symptomatis gravioribus toto decubitus spatio immunis post sex menses pristinæ sani-

tati restituebatur, in situ quamvis præternaturali relicta testa calvariæ majore depressa. Tracheæ compagis cartilagineæ vulnera insanabilibus ac lethalibus utplurimum accensent, (nam interdum interveniente sutura illa coaluisse, ut *Petr.* **von der Stille** / *Chir. part. 2. tr. 4. cap. 14. Paræus l. 9. c. 29. Pigræus l. 4. cap. 12. ac Bartholinus cent. 5. hist. 89.* testantur, it. sutura per glutinum, annotante *Tulpio 1. obs. 50.* rarissimum ac admiratione dignum phœnomenon est) casu nihilominus & per bonam tantum fortunam quoque sine ejusmodi operationis administratione quosdam, quibus ille canalis profunde satis præcisus, restitutos idem *Paræus* atque *Pigræus, locis allegatis* perhibent. Quorum observationibus addam observationem, nuper ex vicinia transcriptam, ubi quidam, ob delictum, in carcerem conjectus, noctu novacula, penes se occultata, laryngem seu summitatem Asperæ arteriæ, sub cartilagine annulari per transversum, ad medietatem usque, cum partibus vicinioribus præsciderat, unde per aliquot horas sangvinem ad lipothymiam profundens & aphonus aut leviter stertens, ab advenientibus excitatus, paulo post pauca tantum verba denuo enunciabat aut potius mussitabat. Balneator, levioris peritiæ, cujus curæ hic commissus, nullam audet suturam nullumve aliud labia Laryngis vulnerati sibi adducens remedium adæquatum, sed plagæ tantum integumentorum externo-

rum

rum aliqualem, eamque palliativam satis, curam gerit: coalescit nihilominus vulnus hoc periculosum, sine ullis, præter tussim, symptomatis urgentibus, intra quatuor septimanas, deglutitio hactenus turbata sensim restituitur, relicta tussi, sensim mitescente. Pariter quid impedit, quominus pulmonum vulnera, exitialia satis, aliquando salutaria evadant? si nimirum eorum portio sauciata spatio intercostali perfosso se insinuet, hujusque musculis per cicatricem communem conglutinetur, qualis casus, seu divinæ potius directionis exemplum memorabile, *Tulpius 2. obs. 17.* recenset. Quorsum etiam referendæ abdominis viscerum illæ plagæ, quas vulneri integumentorum externorum propinquiores & quasi contiguas casus fecit; ut per eandem bonam fortunam cum hujus labiis promptius cicatrisentur, ex quibus nihilominus, ab integumentis his laceratis remotioribus, multos occumbere, quotidiana loquitur experientia. Qualem casum vel ideo faciliùs concipere nobis valemus, quod à vivisectionibus brutorum, hujus vel illius tentaminis physiologici gratia adornatis, viscera horum plus minus lacerata Peritonæo ipsique incumbentibus musculis brevi agglutinari, ex repetita post aliquot dies horum sectione evidens fiat: ejusq; specialiora exempla in Venrriculo suggerunt extractiones cultri devorati ex ventriculo Prussi atque Bohemi, quorum historiæ in vulgus innotescunt,

item

item illius adolescentis Hallensis, cui die tertio Januarii Anni 1691. sub quodam certamine ludicro improvide impactus & deglutitus culter, magnitudinis notabilis, Anni proximè insequentis secundo Augusti die fato stupendo per apostema, sub regione scrobiculi cordis exortum atque manu Chirurgi perforatum, eductus fuit, cujus rei Historiam *Acta nostra Eruditorum ann. 1692. Mense Dec.* tradunt. Quorum feliciorum successuum ætiologia in hoc potissimum consistere videtur, quod cultri ad exteriora vergentis tendentia, seu spontanea, seu arte adjuta, ambitus vel compages Ventriculi vulnerati, Epigastrii integumentis propius adacta, cum horum vulneris oris communem cicatricem receperit. Intestinorum vulnera lethalia utplurimum observamus ac pronunciamus, & quidem non sine sontica causa; si qua proin eorum aliquando coalescere experientia testetur, fortunæ potius, quam artis opus hoc videtur. Quod in eo frequentius consistere deprehenditur, dum illorum vulnus vulneri externo vicinius existit, ipsique quasi è diametro opponitur, & Colo, per contiguitatem non tantum, sed per continuitatem quoque illam, quæ cum Peritonæo ac musculis abdominis ipsi intercedit, frequentissimum contingit: cum alii ex eorundem intestinorum vulneribus, saltem quod hæc Vulneri externo vicinitate minus responderint, pereant. Parem sortem aut manum itidem

dem divinam experiuntur illi, quorum vasis, ventriculo, intestinis similibusque cavitatibus vulneratis portio Omenti, pingvedinis aut telum lædens fortuito sese ita insinuant vel infixa permanent, ut vulneri incuneata aut demum interveniente glutine naturali omnimode conferruminata, hæmorrhagiam v.g. chylive profusionem sufflaminando vel interpellando, mortis terminum plus minus prorogent. Exemplum ejusmodi phœnomeni vix sperati notabile suggerunt *Ephemerid. Nat. Curios. Dec. 1. ann. 2. obs. 161.* in quodam, cujus ex vulnere Arteriæ Cruralis hæmorrhagia enormissima ac lethalis ad decimum quartum usque diem, à grumosi sangvinis obturaculo, fuit inhibita. Liceatque mihi huc referre, quod in cadavere cujusdam, ex venæ Iliacæ internæ vulnere decimo tertio demum die defuncti, olim annotavi, & cujus aliàs jamdum mentionem feci: sc. huic particulam pingvedinis vicinæ, gladio percutientis simul laceratæ & qvasi avulsæ, incuneatam fuisse, sine dubio terminum vitæ, ejusmodi vulneribus ordinariè satis angustum, prolongantem. Quadrat denique huc Operatio Chirurgica, qua oculorum suffusioni medemur, ubi pelliculam equidem illam mucosam, quæ pupillæ subtensa hactenus cœcitatem pepererat, satis perite ac dextre Artifex deradit & ad canthum oculi internum deponit, ἀτυχία nihilominus frequentius impedit, quominus illa quieta in

dicto angulo maneat, ſed poſt paucos dies denuo evoluta ſuperiora & priſtinum locum non ſine calamitate ægri repetat, ſicque operam Chirurgi irritam reddat.

Pluribus obſervationibus aſſertum hoc de vulnerum aliorumve morborum caſuali medela & non medela declarare nec opꝰ, nec pagellæ hæ earum majorem cumulum ſuſtinerent: hoc tantum nunc addo, Fortunam in curandis morbis efficacem nunquam forſan ſolitariam obſervari, ſed ſemper aut Artem, juxta *Hippocr. l.c.* aut Naturam ſeu corporis morboſi motus intrinſecos ſeu proclivitatem ad ſtatum naturalem, aut utramq;, adjutrices ſibi ſociare, aedoq; nunquam forſan in paradoxis ejusmodi formandis ſufficere, ut vel hiſtoriæ recenſitæ, vel aliæ hujus generis infinitæ, docere poterant. Quod imprimis illorum gratia admonendum, qui, dum medendis morbis ſe applicare ſatagunt, Fortunæ ſeu Fato hoc arduum negotium committunt: cum nihilominus, ſive; Magiſtrum, ſive Miniſtrum, Naturæ medicatricis Medicum dicamus, per artis imprimis fundamenta illam moderari aut juvare conveniat, dum, monente eodem *Hippocrate de loc. in hom. Soli illi ſcopum ſuum in curandis ægris fortunate aſſequi & infortunate non aſſequi videntur, qui recte quid & malefacere ſciunt &c.*

Talem Medicum, i. e. eruditum, auguramur *Virum Juvenem Nobiliſſimum atque Clariſſimum,*

DN.

DN. M. CHRISTIANUM Gottfried Fingern/ Lipsiensem Medicinæ superiore anno renunciatum Baccalaureum, qui non tantum à prima sua adolescentia bonis Literis ac Artibus sedulam navavit operam, sed Artis quoque medendi tantum sibi, ex Lectionibus publicis & privatis pariter Nostrorum Doctorum, ac per Studia propria, comparavit doctrinæ, ut Examina publica modeste petere ac feliciter sustinere haud veritus fuerit, quò olim *citra & cum fortuna recte agere* queat. Hinc superioribus diebus Censuræ nostræ exposuit privatæ Disputationem Inauguralem *de Dentitione difficili Puerorum*, ut post hanc experiretur publicam & conaminum suorum perquam honestorum assumendi *Gradum Licentiaturæ* in Medicina, publicum Bonorum omnium applausum. Cui solennitati cum crastinum *diem Veneris* nuncupaverimus, Ego, cui à *Reverendissimo, Serenissimo atque Celsissimo Principe ac Domino*, DOMINO CHRISTIANO SECUNDO, Duce Saxoniæ, Juliæ, Cliviæ, Montium, Angriæ & Westphaliæ, Postulato Administratore Episcopatus Martisburgensis, Landgravio Thuringiæ, Marchione Misniæ & utriusque Lusa-

tiæ

tiæ &c. &c. Cancellario hujus Academiæ perpetuo & unico, Domino meo Clementissimo, *Procancellarii* munus pro tempore Clementissimè demandatum fuit, *Magnificum Academiæ Rectorem*, Utriusque Reipublicæ Patres, cunctosque, qui Arti nostræ ac Studiis Nobilissimi Domini Candidati favent, ea, qua par est, observantia atque affectu rogo, velint honorifica & desiderata sua præsentia Panegyrin hanc Disputatoriam pariter ac Gradus Licentiæ Collatoriam splendidiorem reddere, pro hoc autem Officii ac Favoris genere à Me & Facultate Nostra non minus ac à Clarissimo Domino Candidato fida & certissima gratitudinis, ad cujusvis occasionis oblationem, sibi polliceri signa. P. P.

Lipsiæ, d. 24. Maji, Anno 1694.

LIPSIÆ,
Literis CHRISTOPH. FLEISCHERI.